

[Justitsministeren.]

dendes pligter over for det offentlige og hans pligter som advokat, og dette hensyn gør sig gældende, hvad enten den pågældende er ansat som tjenestemand eller er overenskomstansat, og hvad enten han er ansat i statens eller kommunens tjeneste.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Socialministeren (Bundvad): Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til folketingsbeslutning vedrørende den af Den internationale Arbejdskonference i Genève i året 1962 vedtagne konvention nr. 118 om ligestilling af ind- og udlændinge i henseende til social tryghed.

Denne konvention, der nu foreslås ratificeret af Danmark, fastsætter garantier for udlændinges ligestilling med et lands egne statsborgere inden for bestemte grene af den sociale tryghed. Det er som hovedregel en forudsætning herfor, at de pågældende er statsborgere i et land, som har ratificeret konventionen. Dog gælder denne for flygtninge og statsløse uden nogen betingelse med hensyn til gensidighed.

For at lette tilslutningen til konventionen stiller denne som betingelse for ratifikation kun krav om tilslutning til et eller flere, men ikke nødvendigvis til alle de områder af den sociale tryghed, den omfatter.

Som det vil ses af bemærkningerne til forslaget, foreslås den danske ratifikation at omfatte bestemmelserne om:

lægebehandling, ydelser i anledning af sygdom, ydelser ved tilskadekomst under arbejdet og arbejdsløshedsunderstøttelse.

Inden for disse områder opfylder dansk lovgivning fuldt ud konventionens krav.

Dette gælder imidlertid ikke de øvrige ydelser: moderskabsydelse, invaliditetsydelse, ydelser ved alderdom og familiedydelser. Herom kan oplyses følgende:

Dansk lovgivning har ingen bestemmelser om en almindelig moderskabsydelse til alle fødende kvinder. Det betyder naturligvis ikke, at vi ikke yder hjælp ved fødsel. Vi har sygeforsikringslovens bestemmelser om fri læge- og jordemoderhjælp og om dagpenge i forbindelse med fødsel; vi har loven om mælkehjælp og mødrehjælpsloven. Sygeforsikringens ydelser er dækket gennem vor

ratifikation af sygehjælpsafsnittet; de andre ydelser falder uden for konventionen. Vi kan med andre ord ikke ratificere afsnittet om moderskabsydelse, men det skyldes formelle grunde, ikke reelle.

Hvad angår pensionsydelse, afviger det danske system i hele sit grundlag væsentligt fra de i mange andre lande, bortset fra Norden, gældende regler. I Danmark får som bekendt enhver dansk indfødt, der opholder sig her i riget, ret til pension, uden at der stilles krav om en vis tids tilhør til en forsikring; præmiebetaling eller beskæftigelse, som man kræver i mange andre lande.

Ganske vist indeholder konventionen bestemmelser om, at der over for udlændinge kan stilles krav om længere tids ophold i Danmark som betingelse for ligestilling med danske statsborgere. Vi mener imidlertid i lighed med, hvad man har ment i de andre nordiske lande, at man desuagtet ikke bør tiltræde konventionens afsnit herom.

Jeg vil dog gerne også her fremhæve, at det ikke er de danske pensionsydelsers standard, altså deres størrelse og udstrækning, der er til hinder for en ratifikation.

Om familiedydelserne gælder til dels de samme betragtninger, som jeg har anført om moderskabsydelsen. Vi kender ikke i Danmark generelle familietilskud; vi har regler om forskudsvis udbetaling af underholdsbidrag til børn, om bidrag til børn af enker og endelig skattelovgivningens bestemmelser om børnetilskud. Disse ydelser kan ikke umiddelbart sidestilles med de almindelige familietilskud, som kendes fra andre lande, og derfor må vi af formelle grunde undlade at ratificere afsnittet om familiedydelserne.

Som nævnt har vanskelighederne med hensyn til ratifikation af konventionen med hensyn til de nævnte grene af den sociale tryghed intet at gøre med den danske lovgivnings stadi på disse felter. Der er tale om forskellige strukturer, som ikke let kan passes ind i hinanden.

Det forekommer mig rigtigt at nævne det ønske om en ændret fremgangsmåde ved fremsættelsen af forslag til folketingsbeslutning om ratifikationer, som blev fremsat under debatten i dette høje ting om forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af den europæiske socialpagt.

Regeringen har drøftet spørgsmålet og

[Socialministeren.]

har overladt sagen til forhandling mellem udenrigsministeriet og justitsministeriets lov-kontor.

Må jeg endelig nævne, at den heromtalte konvention foreløbig er ratificeret af Guatemala, Jordan, Norge, Sverige, Syrien og Holland.

Til sammenligning med dette forslag kan eksempelvis nævnes, at den svenske ratifikation omfatter bestemmelserne om lægebehandling, ydelser i anledning af sygdom, moderskabsydelse, ydelser ved tilskadekomst under arbejdet og arbejdsløshedsundersøttelse.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale forslaget til det høje folketings velvil-lige og hurtige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Svend Haugaard* til udenrigsministeren:

„Vil ministeren tage initiativ til, at der i den kommende FN-samling bliver fremsat et nordisk eller — hvis dette ikke er muligt — et dansk forslag om optagelse af Folkerepublikken Kina som medlem af De Forenede Nationer?“

Svend Haugaard: Det var under åbningsdebatten glædeligt at konstatere, at næsten alle politiske ordførere udtalte ønske om en hurtig optagelse af Den kinesiske Folke-republik i FN. Det var for så vidt ikke uventet, idet ønsket falder nøje sammen med den officielle danske stillingtagen i De Forenede Nationer, hver gang Kinas optagelse har været på dagsordenen, men den kraftige understregning, der blev givet ved åbningsdebatten, viser, at man inden for partierne fuldt ud har forstået det stadig mere påtrængende i at få Pekingkina, der repræsenterer næsten $\frac{1}{4}$ af hele jordens be-folkning, med ind under det forpligtende fællesskab og forpligtende medansvar, som medlemskabet af De Forenede Nationer betyder.

Hidtil har især amerikansk modstand bremset optagelsen, og der er vel desværre ikke grund til at tro, at der er sket helt af-

gørende ændringer i dette amerikanske syns-punkt, selv nu efter den lykkelige udgang af præsidentvalget.

Jeg synes, det er værd at mærke sig, at en talsmand for det amerikanske udenrigs-ministerium lige efter afprøvningen af den første kinesiske atombombe ifølge dags-pressen erklærede, at USA var villig til at føre nedrustningsforhandlinger også med Kina, såfremt Pekingregeringen havde noget konstruktivt at føre frem. Om det er det, Kina har haft i tankerne, da det for nogle dage siden erklærede sig villig til en forhand-ling om forbud mod atomvåben, skal jeg her lade være usagt, men der er desuden i den sidste tid sket en betydelig tilnærmelse mellem Kina og Frankrig og dermed også mellem Kina og de lande, der er under be-tydelig fransk indflydelse, og endelig er der siden den sidste afstemning i FN kommet en del nye lande til, som kan være med til at ændre afstemningen til fordel for Kina. Alt dette i forening giver håb om, at der nu kan blive mulighed for et lille flertal for, at Kina godkendes som medlem i stedet for Formosa, et faktum, som det måske vil være lettest at goutere i USA i en situation som den, vi har i øjeblikket, lige efter et præsidentvalg.

Jeg formoder, at den højtærede udenrigs-minister vil indvende, at dette forslag om Kinas optagelse allerede er stillet af den asiatiske stat Cambodia — jeg er vidende om, at det er tilfældet — men der er, så vidt jeg har fået oplyst, ikke noget prin-cipielt i vejen for, at der kan være medfor-slagsstillere. Jeg mener ikke, det er helt lige-gyldigt — og vel især ikke for de nye stater, når de skal tage standpunkt — hvem der stiller og motiverer dette forslag. Jeg har fornemmelsen af, at det i De For-enede Nationer endda spiller en ret betydelig rolle.

Cambodias regeringsleder har for nogle dage siden udtalt sig ret nedsættende om den i Sydøstasien førte amerikanske politik, som han erklærede havde stjålet freden fra området. Han truede i samme forbindelse med at tage en prokommunistisk holdning, hvis den amerikanske politik ikke blev ændret.

Uden her at gå ind på, om Cambodias regeringsleder har ret eller uret i sine på-

[Svend Haugaard.]

stande, vil jeg gerne pege på, at der kan være stater, for hvem det vil betyde noget, at også de nordiske lande fremfor Cambodias alene anbefaler og stiller forslag om, at Pekingkina afløser Formosakina som medlem af FN; Formosas status må så komme i anden række. Det drejer sig i denne forbindelse alene om spørgsmålet om, hvem der skal repræsentere Kina i FN. Der er som sagt mulighed for, at nogle ganske få stemmer denne gang kan gøre udslaget, og vi må derfor ikke lade nogen mulighed uforsøgt, som kan være medvirkende til opnåelse af det ønskede resultat.

Jeg tror, det vil gøre et meget stærkt indtryk, hvis de nordiske lande kommer med en fælles indstilling, og jeg vil derfor gerne spørge den højtærede udenrigsminister, om han er villig til at søge gennemført, at de nordiske lande tager et sådant fælles initiativ, og, hvis det ikke er muligt at få nordisk tilslutning dertil, at Danmark så alene tager et sådant initiativ.

Udenrigsministeren (Per Hækkerup): Det ærede medlem har sådan set selv besvaret sit spørgsmål, idet det ærede medlem meddelte, at han var bekendt med, at staten Cambodias har anmodet om, at Kinas repræsentation i FN optages på dagsordenen.

Man har på det nordiske udenrigsministermøde, hvor vi drøftede vor stilling til FN, ikke fra noget nordisk lands side ønsket at ændre den stilling; vi hidtil har inddraget over for Kinas repræsentationsspørgsmål. Jeg tror heller ikke, det er tilrådeligt, at vi gør det. Vor holdning er den, at vi stemmer for, at Kinas mandat i FN skal gå til Pekingregeringen. Herom vil vor delegation blive instrueret på sædvanlig vis.

Når det ærede medlem formulerer spørgsmålet således: om vi vil medvirke til et forslag om optagelse af Folkerepublikken Kina som medlem af De Forenede Nationer, så er spørgsmålet forkert stillet. Der er ikke tale om optagelse af Kina i FN. Kina er i henhold til FN-pagten født medlem af De Forenede Nationer. Spørgsmålet er, hvem der repræsenterer Kina; det er altså et spørgsmål om mandat, om fuldmagt, og her er det regeringens opfattelse, at det bør være Pekingregeringen, der repræsenterer Kina.

Det er altså ikke et spørgsmål om optagelse af et nyt medlem, men om, hvem der har mandatet, som allerede er fastlagt i FN-pagten.

Svend Haugaard: Jeg er klar over, at udtrykket „optage“ kan være forkert. Jeg har netop ved det, jeg har sagt i dag, præciseret, at det var spørgsmålet om repræsentationen, der var afgørende.

Jeg synes, det er helt klart, at Danmark selvfølgelig stemmer for, og jeg anerkender den stilling, vi i så henseende har taget hver gang. Jeg synes ikke, det er nogen særlig aktiv handling — det er så en anden side af sagen — men jeg synes, det er mindre klart, om vi er parat til at stemme mod Formosa. Jeg har ikke set Cambodias forslag. Jeg håber, det er stillet sådan, at det er positivt for Kina og ikke bare negativt imod Formosa. Når jeg ønsker, at Norden skal stille det og være medforslagsstiller, er det ikke for at lave nogen diskriminering imod Cambodias, naturligvis, men jeg mener, at en fredeligsgørelse af forholdet mellem USA og Kina på lang sigt vel er det mest afgørende fredsspørgsmål overhovedet. Jeg ser ikke, hvordan en sådan fredeligsgørelse skal ske, hvis ikke Kina bliver optaget i De Forenede Nationer; derfor må vi gøre alt for, at det kan ske.

Jeg takker for svaret, men beklager, at det ikke var mere positivt. Jeg vil da gerne spørge: kan så ikke i det mindste Norden eller Danmark tage ordet og anbefale? Det kan vel spille en vis rolle, at man ikke bare stemmer, men at man også anbefaler. Ellers må vi jo sige, at vi har været glade for Cambodias initiativ, så altså også vi her i Danmark kan få lejlighed til at stemme for det, vi gerne vil give vor stemme.

Og kunne det da ikke tænkes, hvis ikke det lykkes at få Kina optaget denne gang — hvad det forhåbentlig gør, men muligvis ikke — at vi så næste gang kunne være lidt mere aktive og stå som medforslagsstillere.

Udenrigsministeren (Per Hækkerup): Jeg tror, det ærede medlem bør betænke, at vor stillingtagen til Kinas repræsentation bør ses ud fra en udenrigspolitisk helhedsvurdering, og jeg tror ikke, det er tilrådeligt, at Danmark går længere, end vi hidtil er

[Udenrigsministeren.]

gået i vort standpunkt over for Kinas repræsentation.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Søren Andersen* til arbejdsministeren:

„Agter ministeren i dette folketingsår at fremsætte forslag om ændring i den bestående lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring med henblik på at skabe en mere moderne og rationel arbejdsanvisning?“

Søren Andersen: Det bliver mere og mere klart, at den nuværende form for arbejdsanvisning ikke er tilstrækkelig i et moderne samfund som vort, der tilstræber et effektivt arbejdsmarked. Arbejdsanvisning finder i dag sted gennem arbejdsløsheds-kassernes ca. 4.000 lokalkontorer, der anviser regionalt og efter faggrænser. Dernæst anvises der også beskæftigelse gennem den offentlige arbejdsanvisning, og derudover finder der en vis anvisning sted igennem kommuner og deres beskæftigelsesudvalg. Det er klart, at det er vanskeligt at samordne de mange faktorer, der medvirker til arbejdsanvisningen, og det har da også vist sig, at det nuværende system har betydelige skavanker i retning af manglende effektivitet. Arbejdsløsheds-kasserne anviser væsentligst de arbejdsløshedsforsikrede inden for håndværk og industri, og anvisningen finder sted lokalt og efter faglige retningslinjer, hvorimod arbejdsanvisningskontorerne fortrinsvis tager sig af anvisning inden for landbrug, handel, transport og hotelvirksomhed, samtidig med at man her tager sig af anvisningen på landsbasis. Den sidste, men meget nødvendige form for arbejdsanvisning i et samfund, der tilstræber fuld beskæftigelse, generes imidlertid en del af manglende indberetninger over ansøgninger om arbejdskraft, der ikke er blevet effektueret, ligesom kostbar tid i mange tilfælde går til spille. Og tid betyder jo i denne forbindelse manglende arbejdsfortjeneste for den, der er ledig, og formindsket produktion for samfundet.

Problemet blev drøftet under revisionen af lov om arbejdsløshedsforsikring og arbejdsanvisning i 1962, og i et samråd nåede man til enighed med den daværende arbejds- og socialminister om at tilstræbe en så effek-

tiv arbejdsanvisning, som det var muligt. Som resultat af denne forhandling nedsattes der et embedsmandsudvalg, hvis kommissorium blev følgende — jeg vil gerne bede den højtærede formand om tilladelse til at citere —:

„I de kommende år må man forvente voksende behov for bistand fra den offentlige arbejdsanvisnings side til arbejdskraftens tilpasning til ændret erhvervsstruktur, tekniske omlægninger og forskydninger i erhvervslivets geografiske fordeling over landet. Dette vil gælde ikke mindst, hvis Danmark kommer til at tilslutte sig Det europæiske økonomiske Fællesskab, men også uden dette må der påregnes stigende krav til arbejdsanvisningsapparatets ydeevne, både hvor det gælder medvirken ved arbejdskraftens bevægelse inden for Danmarks grænser og vedrørende vandring over grænserne.“

I februar måned kom udvalgets betænkning, hvor man klart påpeger det nuværende systems mangler i forbindelse med arbejdsanvisning i et moderne samfund, hvor strukturændringer gør stillingskifter mere og mere hyppige. Udvalget stiller også forslag om, at arbejdsanvisningen ændres til et enhedssystem. Arbejdsanvisningen bør i alle tilfælde gøres tidssvarende og i det hele taget foretages i den ånd, at man må møde med et tilbud til de interesserede parter, for at genbeskæftigelse kan finde sted hurtigst muligt, og det er derfor, jeg har stillet mit spørgsmål til den højtærede arbejdsminister.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Søren Andersen gjorde opmærksom på, at der er blevet nedsat på et lidt tidligere tidspunkt af den daværende arbejdsminister et udvalg til overvejelse af den danske arbejdsanvisnings struktur, funktioner og virkemidler. Betænkningen blev afgivet den 6. december 1963. Den forelå trykt ved udgangen af 1963, og den 8. februar blev den udsendt til forskellige organisationer og institutioner med henblik på senere forhandlinger om dens indhold. Umiddelbart herefter drøftede jeg med repræsentanter for Arbejdsløsheds-kassernes Samvirke en række ønsker og forslag fra kassernes side, og i april 1964 besluttede den daværende regering at nedsætte et sagkyndigt udvalg med den opgave at

[Arbejdsministeren.]

foretage en samlet gennemgang af hele arbejdsløshedslovgivningen. Jeg vil også gerne nævne, at i udvalgets kommissorium blev det udtrykkeligt anført, at udvalget under sine overvejelser burde være opmærksom på de betragtninger i relation til arbejdsløshedsforsikringen, som er fremsat i den betænkning, som jeg lige har omtalt. Da det imidlertid ikke kan forventes, at arbejdsløshedsforsikringsudvalget kan afslutte sine overvejelser inden for de første måneder, vil der næppe være mulighed for i indeværende folketingsår at nå frem til en endelig stillingtagen til de foreliggende forslag fra dette udvalg omkring arbejdsanvisningen.

Det er imidlertid ikke ensbetydende med, at der ikke er sket noget og ikke fortsat vil ske noget med henblik på forbedringer og fremskridt inden for de rammer, der gælder for den eksisterende offentlige arbejdsanvisning. Jeg vil i denne forbindelse gerne understrege, at den foreliggende situation med en særdeles høj efterspørgsel efter arbejdskraft på det danske arbejdsmarked i forhold til arbejdsudbuddet har vist sig at medføre en bedre udjævning på arbejdsmarkedet — og det gælder både geografisk og fagligt — end vi ellers har oplevet det her i landet, og når dette er tilfældet, skyldes det efter min opfattelse ikke mindst arbejdsanvisningens indsats, hvilket tyder på, at arbejdsanvisningssystemet ikke er så ineffektivt, som nogle har villet gøre det til.

Jeg vil også gerne pege på, at et af de midler, der vil kunne virke i retning af en yderligere forbedring, er en effektivisering af uddannelsesforanstaltningerne for ikke faglærte. Kan vi nå frem til en yderligere udbygning af dette uddannelsessystem, og det er vi indstillet på, har vi samtidig givet anvisningen et hjælpemiddel i hænde, der i høj grad vil kunne øge dens bestræbelser på at fremme arbejdskraftens faglige bevægelighed.

Jeg vil også nævne problemerne omkring en yderligere sæsonudjævning af beskæftigelsen. Der er allerede sket fremskridt, og arbejdsministeriet gennemfører i denne tid en kampagne for at forbedre rytmen ved anlægsarbejderne. Også på dette felt vil arbejdsanvisningen kunne spille en betydelig rolle for den større udjævning.

Et andet område, hvor vi kan sætte ind,

og hvor overvejelserne allerede er langt fremskredne, er etableringen af et systematisk uddannelsessystem for arbejdsanvisningskontorenes personale. Det er efter min opfattelse særdeles afgørende, at man ad denne vej søger at ruste arbejdsanvisningsorganerne til bedst muligt at løse de opgaver, der påhviler dem.

Lad mig endelig pege på, at vi fortsat vil udnytte mulighederne for i videst muligt omfang at styrke forbindelserne mellem den offentlige arbejdsanvisning og arbejdsløshedskasserne, og lad mig i denne forbindelse gøre opmærksom på, at ved gennemførelsen i 1960 af bestemmelserne i § 10, stk. 4, i loven om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring — om samarbejde mellem kasserne og arbejdsanvisningskontorerne med henblik på at bringe langvarigt ledige tilbage til arbejdsmarkedet — er der opnået et betydeligt bidrag til en udbygning af forbindelsen mellem de to led i arbejdsanvisningen.

Jeg kan også i samme forbindelse nævne den i lovens § 4, stk. 3, indsatte bestemmelse om arbejdsløshedskassernes videregivelse af ønsker om arbejdskraft til arbejdsanvisningskontorerne. Den gælder i alle de tilfælde, hvor en kasse ikke selv er i stand til at anvise den af arbejdsgiverne ønskede arbejdskraft.

Jeg kan også tilføje, at jeg fortsat vil have opmærksomheden henvendt på en yderligere udbygning af samarbejdet mellem arbejdsanvisningsorganerne, således at vi sikrer en rationel og hensigtsmæssig arbejdsformidling, som kan løse de betydningsfulde opgaver, der påhviler arbejdsanvisningen, arbejdsformidlingen, under høj beskæftigelse.

Søren Andersen: Jeg takker den højtærede arbejdsminister for svaret. Jeg lagde mærke til, at ministeren erklærede, at der måske ikke var så stor grund til kritik af det nuværende system, som mange mener. Jeg bemærkede samtidig, at ministeren til trods for denne opfattelse har nedsat et nyt udvalg, og det må vel være med henblik på forbedringer.

Det fremgik ikke helt klart af svaret, hvad der sigtedes imod, og det er jo også forståeligt, så længe man ikke har lagt sig fast på et lovinitiativ.

[Søren Andersen.]

Jeg vil gerne stille det tillægsspørgsmål til den højtærede minister: er det ikke rigtigt, at et enhedssystem, sådan som det er foreslået i betænkningen, vil være medvirkende til at skabe en højere genbeskæftigelse, og at vi derigennem vil kunne komme til at erkende, at selv om det måske koster noget, vil de penge let indtjenes derigennem, at der bliver større beskæftigelse med ikke så mange tabte arbejdsdage? Og vil et sådant system ikke også være i stand til mere effektivt at skaffe netop den arbejdskraft, som den enkelte søger efter?

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Jeg vil gerne sige, at det jo kan være vanskeligt at sige noget afgørende om, hvorvidt et enhedssystem inden for arbejdsanvisningen vil vise sig at være mere effektivt end det, vi kender i dag. Jeg har hørt folk, som har direkte med arbejdsanvisningen at gøre, erklære, at det er et særdeles effektivt system, vi har i dag, og at der eksisterer et særdeles godt samarbejde mellem kassernes tillidsmænd og den offentlige arbejdsanvisning.

Hertil kommer — det skal jo med ind i billedet — at det, man har stillet forslag om, vil betyde ganske væsentlige udgiftsforøgelsers for staten, nemlig ansættelse af en 800-900 flere funktionærer og tjenestemænd. I stedet for 31 arbejdsanvisningskontorer, som vi har nu, og de forskellige arbejdsløshedskassers afdelinger ud over landet skulle der oprettes op mod 300 statskontorer og ekspeditionssteder, og statsudgifterne ville øges med 30-35 mill. kr. uden nogen sikkerhed for, at vi får et mere effektivt system. Men som sagt, disse overvejelser foregår i det udvalg, som også beskæftiger sig med andre problemer omkring arbejdsløshedsforsikringen, og regeringen har ikke på nuværende tidspunkt taget standpunkt til disse ting.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af **Aksel Larsen** til statsministeren:

„Skal statsministerens fortolkning af den dagsorden, folketinget vedtog den 12 ds., forstås sådan, at folketingsbeslutningen af 4. august 1961 er bortfaldet, og at regeringen mener at have fuldmagt til at forhandle om Danmarks isolerede indtræden i fællesmarkedet?“

Aksel Larsen: Jeg har stillet mit spørgsmål til statsministeren for at gøre endnu et forsøg på at få klarhed over, hvad det i grunden var, folketinget vedtog i torsdags.

Det ærede medlem hr. Per Federspiel, som foreslog dagsordenen, begrundede ikke sit forslag og forklarede ikke, hvad man skulle forstå ved det, der stod i dette dagsordensforslag. Jeg tillod mig at gøre opmærksom på, at når man ikke havde været med til forhandlingerne, vidste man jo ikke, hvad partierne havde talt om, og at det naturligvis kunne tænkes, at hvert enkelt parti havde sin mening om, hvordan dagsordenen skulle forstås, hvad den skulle betyde. Men jeg fik ikke nogen yderligere uddybning af fortolkningen af det ærede medlem hr. Per Federspiel. Derimod fik jeg en bemærkning af den højtærede udenrigsminister, der sagde, at dagsordensforslagets ordlyd står for sig selv. Dette er jo meget lakonisk; det forklarer ingenting.

Der var da heller ikke gået 24 timer, før forskellige dagblade af forskellig politisk observans gav hver sin fortolkning af meningen med dagsordenen, spændende fra en påstand om, at vor markedspolitik var uforandret, til en påstand om, at vor markedspolitik var totalt forandret, og at folketingsbeslutningen af 1961 ikke mere var gyldig. Så ventede jeg jo, at den højtærede statsminister ville komme med en fortolkning, og den kom også i løbet af fredagen, og den lyder sådan — jeg beder om tilladelse til at citere den —:

„Folketingets markedsvedtagelse i går er i overensstemmelse med det pågældende afsnit i åbningstalen af 6. oktober 1964 og er rummeligere end 1961-mandatet, men peger ikke på nogen bestemt markedsløsning. Regeringen vil i overensstemmelse med folketingsbeslutningen arbejde for en hurtig afvikling af den engelske ekstratold, hvilket vil være en første forudsætning for en styrkelse af EFTA. Regeringen vil i øvrigt følge udviklingen og vil på normal vis forelægge det udenrigspolitiske navn sine markedspolitiske synspunkter.“

Visse dagblade, som aftrykte denne udtalelse af den højtærede statsminister, gjorde opmærksom på, at han i hvert fald ikke den samme fredag ønskede at fortolke sin fortolkning af folketingets vedtagelse.

[Aksel Larsen.]

Vel, nu tillader jeg mig at stille det spørgsmål, som folketinget er bekendt med:

„Skal statsministerens fortolkning af den dagsorden, folketinget vedtog den 12. ds., forstås sådan, at folketingsbeslutningen af 4. august 1961 er bortfaldet, og at regeringen mener at have fuldmagt til at forhandle om Danmarks isolerede indtræden i fællesmarkedet?“

Jeg tillader mig at anmode om besvarelse af dette spørgsmål.

Statsministeren (*J. O. Krag*): Folketingsbeslutningen af 4. august 1961 blev benyttet af regeringen, idet Danmark som bekendt allerede den 10. august samme år anmodede om forhandlinger med fællesmarkedet. Disse forhandlinger fortsattes, indtil de for Englands og som følge deraf også for Danmarks vedkommende blev suspenderet gennem det såkaldte sammenbrud i Bruxelles i januar 1963, hvor det jo især var den franske politik, der spillede hovedrollen.

Efter folketingsvedtagelsen af 12. november kan og vil regeringen undersøge nye muligheder for en bred løsning af markedsproblemerne, men afgørende skridt i retning af en markedsløsning af den art, det ærede medlem stiller spørgsmål om, vil regeringen under hensyn til den politiske stilling i tinget ikke tage uden på ny at have forelagt sagen for tinget.

Det er formentlig overflødigt at gentage, at regeringen som sædvanlig vil holde det udenrigspolitiske nævn underrettet om hele udviklingen på dette område.

Aksel Larsen: Jeg takker for besvarelsen, som dog giver nogen klarhed i retning af, at der i hvert fald ikke vil blive taget noget skridt, uden at folketinget bliver i stand til at snakke med om det.

Jeg er dog fortsat ikke klar over, om regeringen betragter folketingsbeslutningen af 4. august 1961 som bortfaldet, og det synes jeg vi bør have at vide. Jeg får det indtryk, at den højtærede statsminister betragter den som bortfaldet, for nu har han ikke blot i fredags sagt, men også i dag gentaget, at han selvfølgelig på normal vis vil holde det udenrigspolitiske nævn underrettet. I medfør af folketingsbeslutningen af 1961 er der imidlertid nedsat et specielt

markedsudvalg, som skal følge regeringens arbejde i markedsforhandlingerne, og hverken i fredags eller i dag har den højtærede statsminister talt noget som helst om dette markedsudvalg. Det kunne tyde på, at man betragter markedsudvalget som suspenderet, og det er en naturlig konsekvens, hvis man ved vedtagelsen i torsdags mener at have likvideret folketingsvedtagelsen af 1961. Men dette vil jeg altså gerne have klarhed over.

Statsministeren (*J. O. Krag*): Nej. Jeg betragter ikke markedsudvalget som bortfaldet. Det eksisterer, og det er klart, at når jeg i mit svar sagde, at den løbende udvikling vil blive refereret for det udenrigspolitiske nævn, så vil jeg gerne supplere det med, at den også vil blive refereret for markedsudvalget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Juul Madsen* til justitsministeren:

„Hvilke konsekvenser vil ministeren drage af sin udtalelse om, at stænklappernes nyttevirkning over for vandstækning er ubetydelig?“

Juul Madsen: Jeg har stillet mit spørgsmål om stænklapperne, bl. a. fordi vi nu har fået en ny justitsminister. Men desuden ser jeg, at den højtærede minister i en udtalelse til dagbladet B. T. den 16. november har givet udtryk for det samme syn på stænklapperne, som de fleste bilister har, nemlig at deres nyttevirkning er ubetydelig. Jeg ser desuden, at denne opfattelse deles af det sagkyndige udvalg, der har foretaget tekniske undersøgelser omkring stænklappernes virkning.

Se, man kunne jo have ønsket sig, at denne undersøgelse var blevet foretaget, før man gav bilisterne påbud om at montere disse anordninger. Forenede Danske Motor ejere anslår, at dette påbud har kostet bilisterne omkring 40 mill. kr., og jeg hørte i fjernsynet for nogen tid siden, at monteringen af disse nytteløse lapper har taget så mange arbejdstimer, at det svarer til 500 mekanikers arbejds kraft i et helt år. Disse penge er efter min opfattelse spildt, og dette arbejde er nytteløst.

Men det er ikke gjort med, at stænk-

[Juul Madsen.]

lappernes nyttevirkning er ubetydelig og tvivlsom. I visse situationer kan de efter manges opfattelse være ligefrem skadelige. Jeg er i besiddelse af en rapport, som Svendborg amts vejvæsen har sendt til den forrige justitsminister, og hvori man anfører, at stænklapperne medfører stenslag, der kan knuse bilruder, når to biler passerer hinanden på en nyligt overfladebehandlet, asfaltbehandlet eller tjærebehandlet vej. Det hedder i rapporten, at på en enkelt dag fik 10 biler deres forruder knust på en 1 km lang overfladebehandlet vejstrækning. I rapporten anføres, at disse gener er opstået siden påbuddet om stænklapper blev indført.

Jeg er opmærksom på, at den højtærede justitsminister ikke mener at have udtalt sig præcist som refereret i B. T., men da jeg finder det af betydning, at offentligheden får kendskab til den højtærede justitsministers syn på dette spørgsmål, har jeg fundet det rigtigt og nyttigt på ny at drage denne sag frem i folketinget.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Det ærede medlem har spurgt mig, hvilke konsekvenser jeg vil drage af min udtalelse om, at stænklappernes nyttevirkning over for vandstækning er ubetydelig, og jeg erfarer jo nu, hvad jeg for øvrigt godt vidste i forvejen, at det ærede medlem herved sigter til en artikel i B. T. for den 16. november 1964, ifølge hvilken jeg skal have sagt, at lappernes nyttevirkning over for vandstæk er ubetydelig.

Det er rigtigt, at jeg blev ringet op af en medarbejder ved B. T. og fik stillet visse spørgsmål om bilernes stænklapper, men jeg har ikke udtalt mig som gengivet af bladet. Det, jeg sagde, var, at min erfaring som bilist går ud på, at stænklapperne gør nytte for den, der kører bag en anden bil, medens til gengæld den bilist, der overhaler, får mere snavs på ruden, og så føjede jeg til, at det nok nu bør overvejes at gøre vinduesvaskere obligatoriske.

Men når nu spørgsmålet er bragt på bane, vil jeg gerne benytte lejligheden til at oplyse, at justitsministeriet i august i år tiltrådte en indstilling fra statens biltilsyn om, at spørgsmålet om stænklappernes virkning blev gjort til genstand for en undersøgelse foretaget af motorlaboratoriet ved den polytekniske læreanstalt i samarbejde med biltilsynet og Forenede Danske Motorejere. Der foreligger endnu ikke noget resultat af denne undersøgelse, der har bestået i en række prøvekørsler med en række forskellige køretøjer, men jeg har fået oplyst, at selve prøvekørslerne er afsluttet, og jeg venter i nær fremtid at modtage rapport herom. Jeg har nok set, at visse blade mener allerede nu at vide, hvad den rapport vil gå ud på, men jeg kender den i hvert fald ikke, og så længe den ikke foreligger, synes jeg ikke, det er rimeligt, at vi diskuterer indholdet af den.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m.

Valgt blev: *Chr. Rasmussen, Bladt, Lis Groes, Camma Larsen-Ledet, Th. Mikkelsen, Otto Mørch, Viola Nørlov, Teichert, Jens Chr. Christensen, Holger Hansen, Søren Jensen, Ib Thyregod, Niels Ravn, Gerda Møller, H. C. Toft, Kirkegaard og Gunhild Due.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m.

(Lovforslaget (nr. 15) findes i tillæg A. sp. 241, fremsættelsen i tidenden sp. 584).